

Titel: IV.

Citation: "IV.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476*, s. 45.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g01-shoot-d1e7734/facsimile.pdf> (tilgået 01. august 2024)

Anvendt udgave: *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476*

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

faale et Valg, saa sidder nok den første Deel af os udfiler paa vore Pladser.

Secretar Née: Jeg vil tillade mig at forespørge hos den ærde Deputeret, om Sædes Valgbeskyttelse har været tilladt ved Valget; det har ikke kunnet opføres af Næsten, og derfor vil jeg tillade mig at forespørge, at Forsamlingen udvælger den endelige Afgjærelse af Sagen, indtil man har indhentet Erklæring fra Valgbeskyttelses Medlemmer paa Sæde.

Stadsraad Hlgreen-Høising: Det er formodentlig Valgbeskyttelsen for det ene Distrikt i Gøtlands Amt, den ærde Taler mener; Valgmagten findes undertrykt af 6 Medlemmer; derimod den ærde Formand, som Tilfældet var igaar, havde Medlemmet af Protocollen ved Høanden, saa vilde man kunne se, hvormange Medlemmer Valgbeskyttelsen bestaar af.

Formanden: Der skal være 11 foruden Formanden.

Stadsraad Hlgreen-Høising: Der mangler altsaa 3, men om disse 3 ere Samlinger eller ikke, skal jeg lade være usagt; men det forespørger mig, at det ikke kan have nogen Indflydelse paa Valget, thi naar Valgbeskyttelses Medlemmer havde fortrinlig Opfordring til at være tilstede, og derfor de ikke være det, forekommer det mig at være Noget, som ikke kan komme i Betragtning.

Capitain Desperens: Jeg kan oplyse, at af de Valgere, som vare fra Sæde, var derimod en i Beskyttelsen. De Samlinger, som den Dagen i Kjøbenhavn, havde taget den første og kensigtelsesfulde Vej, hvor de toge sig fra Sæde til Sjællandsteden, og ikke benyttede den længere Vej, som foranstaaende, at de Andre ikke som ildsnø. Gænde de Forrige altsaa benyttet den første og naturlige Vej, vilde de altsaa kunne have mødt.

Formanden: Naar jeg tillade mig at spørge, om flere ønske Ordet?

Cancl. juris Schack: Det forekommer mig efter den Diskussion, som har fundet Sted, at Forsamlingen ikke ganske er paa det Noget med, om lige Spørgsmaal som disse afgjæres efter Omstændighederne, eller hvad der kan siges at være det rette, eller efter fremgænger juridiske Regler; der nogle af de Medlemmer, som have udtalt sig, have fremhævet Omstændigheder, som at Valgbeskyttelsen har udført Arbejdet 14 Timer, hvilket maatte henføres til hvad man kunde kalde Billigheds-Argumenter, saavel som Sagens lignende Argumenter. Andre Argumenter ere hentede fra Sagens juridiske Side. Det synes, at man saavel for dette Spørgsmaals Skjold som for de mange lignende, der kunne komme paa Bane, burde bestemme sig for at vælge et af disse Afgjærelses-Principer. Forøvrigt forespørger mig, at hvilket af dem man antager, er det ikke liden Grund til at forlade det nærværende Valg. Gøtland man sig til Billigheds-Principet, saa er det et uafselvligt Nøds i en civil Retssag; men Valgere ikke har villet komme paa denne Kandidat, at de Medlemmer, som ikke have kunnet møde, have viist Iver for at lade sig indtage og ligeledes have viist Iver for at møde. Gøtland man sig til det juridiske Standpunkt, da forekommer det mig ligesaa, at den ærde Deputerets Valg burde forslædes. Den nærmeste Analogi herfor maatte vel hentes fra et almindeligt Nøds i en civil Retssag; og er det i en saadan — ikke udehøvelig — men umulig for en Part at møde, da er det, saa vidt jeg veed, Næret at tillade den, som ikke har kunnet møde, at saar Sagen reasumeret, hvorefter den, som har mødt, har holdt sit Nøds, det kan man møde paant.

Profesfor Krieger: Det forekommer mig, at det vil være ligesaa urigtigt, endvidt at opstille et særligt Princip, som endvidt at opstille et saakaldt Billigheds-Princip. Jeg tror ikke, at man ved disse Valgspørgsmaal Afgjærelse kan ubetvælsomt holde sig til det ene eller til det andet af disse Principer, men derimod tror jeg vel, at man maa see hen til de individuelle Forhold, og jeg antager da, at man maa gjøre de Betragtninger gjældende, som blive relevante af en ærde Rigsdagsmand, nemlig Henjænt til, hvorefter Majoriteten og Minoriteten stiller sig under en vis Betingelse, men denne Betingelse tror jeg maa være den, at der foreligger Overtrædelser af Lovene, men naar Overtrædelser af Lovene ikke foreligger, finder jeg det urigtigt at tage Billighedsprincippet. I de Tilfælde, hvor det er vist, at der er begaaet en Fejl (for at tage et Tilfælde, som vi snart

komme til, hvor der er sket ved Ridsmagt), saa bliver det at tage Henjænt til, hvormange der have sket ved Ridsmagt, om der have sket saamange ved Ridsmagt, at det kunde have Indflydelse paa Valget, eller om Majoriteten er saa stærk, at selv om 2 eller 10 havde sket ved Ridsmagt, den samme Rigsdagsmand vilde have haft utvivlsom Majoritet. Altsaa hvor der foreligger Overtrædelser af Lovene, der indtræder en heel Række af saadanne Henjænt, thi det er vist, at man ikke kan castere et Valg, blot fordi en eller anden Formfejl er begaaet; hvor man derimod ikke kan paavise en særlig Formfejl, der forekommer det mig at være aldeles urimeligt at tage noget Henjænt til en mulig Majoritet eller Minoritet Betragtning, og paa et saadant Henjænt at stille et Valg Kaldskifte. Man maa vel erindre, at hele Valglovens Tante er den, at Valgerne selv skulle sætte sig i Virksomhed for at benytte deres Ret; de skulle indtage sig, de skulle møde paa et bestemt Sted, de skulle sørge for, at de kunne komme i Tide for at afgjøre deres Erklæring; om denne Erklæring paa enest Sted, paa Grund af særegne Forhold, kan blive noget vanskeligt, noget besværligt, det er en anden Sag; men dette kan ikke forandre det almindelige Spørgsmaal. Her foreligger nemlig Forholdet mellem en mindre P og en større (thi jeg tror ikke, at Sjælland kan kaldes „et Høland“). Om Beskyttelsen end stiller sig lidt til den ene eller til den anden Side, kan ikke forandre den særegne Vagttagslovs af Valgloven.

Cancl. juris Schack: Men Henjænt til det af den ærde Taler foresatte, maa jeg bemærke, at den af ham opstillede Distinction er temmelig vilkaarlig. Det forekommer mig bemærk, at det man antager godgjort, at det ikke har været vanskeligt for disse Medlemmer fra Sæde at komme, men at det har været umuligt, det det blev omtalt, at de formetst Storm og Robind maatte vende om.

Profesfor Krieger: Ja, det var umuligt for dem at komme, fordi de rejste for lide; men de Samlinger, der rejste lide, de vilde, at de kunde komme.

Cancl. juris Schack: Men hvis nu Medvinden havde været i 14 Dage?

Profesfor Krieger: Saa vilde Dampskibet have kunnet tage dem med lide.

Da Ingen begjærede Ordet mere, Fred man efter Formandens Opfordring til Afstemning, ved hvilken der viste sig aldeles overvældende Majoritet for, at det omhandlede Valg skulde erklæres for gyldigt.

Stadsraad Hlgreen-Høising: Det næste Valg, hvorefter der er Spørgsmaal, er det for Hjerding Amts Det Valgbeskyttelse; jeg skal i denne Anledning tillade mig at oplæse en Erklæring fra en af de Valgere i det nævnte Distrikt til Justitsministeriet, der indbeholder Grundene, hvorefter de nævnte Valgere antog sig berettigede til at fordrer det ommidde Valg erklæret ugyldigt. Erklæringen lyder saaledes:

Med det under Ste dennes for Hjerding Amts Det Valgbeskyttelse her foretagne Valg af en Rigsdagsdeputeret, blev Godsforvalter Theilmann, der erholdt 164 Stemmer (medens Kodeskandidaten, Pastor Kühnel, havde 125 Stemmer, hvorefter Galtsparten af Landboerne) proclameret som Rigsdagsmand. Vi ere imidlertid komne til Kundskab om, at bemeldte Hr. Theilmanns Forhold er af den Velskaffethed, at han formodentlig ikke kan anses kvalificeret til at vælge eller vælges.

Valgloven bestemmer blandt Andre som Betingelse for de nævnte Rettigheder, at den Paagjældende ikke skaar i noget privat Ejendomsforhold, med mindre han har egen Grundstod og selv holder Dag og Nat. Dette formene vi neppe kan siges om Godsforvalter Theilmann, der, som detinget Deel af sit Gehalt, har Kost, Vad og, om han vil, Logis hos Stambandsridderen, Baron Ehrenfels, paa dennes egen Besog Saagaard. Vel har denne overladt Forvalteren nogle Værelser i en i Nærheden af Hovedgaarden værende Kælle, hvor hans Familie boer; men da han selv nyder Kosten o. s. v. hos Baron Ehrenfels, saa kan denne Omstændighed formodentlig ikke have hans Afhængighedsforhold til Stambandsridderen, hvilket Forhold dog ingen tvivl at have haft for Die ved den nævnte Bestemmelse.